

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITI YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2022

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 100

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 10.

KAROLO YA A: MOQOQO**Dintlha tsa tataiso tsa meqoqo**

- 1.1 **Ka se ke ka bo hlotha bosiuung boo!**
Mofuteng ona wa moqoqo, mohlahlobuwa o nahanisisa ntlha e itseng mme a nehelane ka maikutlo a hae.
- Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:**
- Mohlahlobuwa a qoqe mme a bontshe diketsahalo tse neng di etsahala bosiuung boo, tse entseng hore a se ke a bo hlotha. [50]
- 1.2 **Ruri moahisane ke motho wa bohlokwa.**
Moqoqong ona mohlahlobuwa o lokela ho re hlaloesetsa seabo sa moahisane maemong a matle a phedisano.
- Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:**
- Mohlahlobuwa a qoqe ka kamoo moahisane a bang le thuso kateng maemong afe kapa afe a bophelo. [50]
- 1.3 **Ke ne ke re ke a bapala athe ke ikenya tsietsing.**
Moqoqong ona mohlahlobuwa o lebelletswe ho re qoqela ka ho hlaka mme a bolele se ileng sa mo etsahalla ha a tla iphumana a le tsietsing ka lebaka la ho bapala.
- Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:**
- Mohlahlobuwa a qolle ketsahalo e le nngwe e ileng ya mo etsahalla;
 - Mohlahlobuwa a ka bua ka kamoo sena se ileng sa mo kenya tsietsing kateng, o phonyohile jwang le hore o ithutile eng ka ketsahalo eo. [50]
- 1.4 **Na leano la mmuso la ho phatlalatsa dipheho tsa ditlhahlobo tsa materiki dikgokahanong tsa setjhaba le thunthetsa ditokelo tsa baithuti?**
Moqoqong ona mohlahlobuwa o kgetha lehlakore la hae mme a le tshehetse ka dintlha tse utlwahalang.
- Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:**
- Mohlahlobuwa a qoqe ka bohlokwa ba ho phatlalatsa sephetho sa ditlhahlobo tsa materiki dikgokahanong tsa setjhaba.
 - Ya hananang le sehlooho sena a qoqe kamoo ho phatlalatsa sephetho sa materiki dikgokahanong e leng ketso e thunthetsang ditokelo tsa baithuti kateng. [50]

1.5 **Tjhelete ya dithuso ya SASSA e fuwang batho ba sa sebetseng e ka fokotsa hape e ka eketsa mathata setjhabeng.**

Moqoqong ona mohlalobuwa o hlahisa mahlakore a mabedi a taba mme o a tshehetsa ka dintlha tse lekanang.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Mohlahlobuwa a qoqe ka melemo ya tjhelete ya dithuso tse fumanwang ke batho ba sa sebetseng.
- A boele a hlahise hape lehlakore le lebe la ho amohela tshehetso ena ya dithuso ke batho ba sa sebetseng.
- Mohlahlobuwa a hlahise ntlhakemo ya hae mabapi le tjhelete ya dithuso e fumanwang ke batho ba sa sebetseng.

[50]

1.6 - 1.8 **Setshwantsho sa 1.6, 1.7 le sa 1.8**

Moqoqong ona mohlalobuwa o boha setshwantsho mme o iqapela sehlooho ka mohopolo wa sehlooho o qholotswang maikutlong a hae.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Moqoqo ona o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe, ho latela moelelo oo mohlalobuwa a o fumanang ka setshwantsho.

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:

50

KAROLO YA A: MOQOQO**Ditaelo ho motshwai:**

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG FEELA karolong ya A, mme a ngole ka dihlooho tse PEDI karolong ya B.
- Karolo ka nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng bakeng sa ho tshwaya tema ka nngwe.
- Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae.
- Ha mohlahlobuwa a **tswile lekoteng** moqoqong, etsa tseno tse latelang:
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho fella kगतong ya pele feela boemong bo tlase.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa tshebediso ya puo ho fella kगतong ya pele feela boemong bo tlase.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa sebopeliso ho fella kगतong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae: Motshwai a lekole dintlha (mehopolo ya sehlooho le e e tshehetsang) ho bona kamoo e lebisang tlhahisong ya diratswana le tema yohle kateng.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya moqoqo:

Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe/polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang:

/	bakeng sa ho arola mantswa a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
—, +	bakeng sa ho kopanya mantswa a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
mn	bakeng sa mongolo (<i>orthography</i>) o fosahetseng;
mp	bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
mt	bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng;
p	bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
^	bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswa;
//	bakeng sa ho arola diratswana;
←	bakeng sa ha mohlahlobuwa a qadile polelo hara mola;
↑↓	bakeng sa ha mohlahlobuwa a fetoletse dintlha tsa hae a qadile ka eo a lokelang ho qetella ka yona.

ELA TLHOKO:

- Sebedisa ruburiki ena e latelang ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo.
- Matshwao a 0–50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso tsa phihlello.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya phihlello e arotswe habedi ho hlalisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la Sebopeliso lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:

Makgetha a tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare le Moralalo	30	DM =
Puo le Setaele le Tokiso ya diphoso	15	PST =
Sebopeliso	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50) SESOTHO PUO YA LAPENG (HL) – SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlelo e babatsehlang	Phihlelo e supang bokgoni	Phihlelo e mahareng	Phihlelo ya motheo feela	Phihlelo e haellang
DIKAHARE LE MORALO Nehelano ya sehlooho: tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetsa le maemo	28–30 -nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehlang ya sehlooho, e supang bokgoni bo ikgethang; -mehopolo e bontsha boqhetseke, e phephetsa monahano, mme ke e sutsitseng -e hlophisitswe ka tsela e ikgethang/babatsehlang, mme e momahane ka tshwanelo ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo	22–24 -nehelano e ralehileng hantle haholo -mehopolo e tsamaellana le sehlooho ka botlalo, e a kgahlisa, mme e na le bopaki ba mehopolo e sutsitseng -o hlophisitswe hantle haholo, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo	16–18 - nehelano ke e kgotsofatsang ditlhoheho; - mehopolo e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang; - o hlophisitswe ka tsela e utlwisisehang mme o momahane ka tshwanelo ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo	10–12 -nehelano e momahane mona le mane; -mehopolo ke e seng ya boiqapelo, mme e sa hlakang; -ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya nehelano	4–6 -nehelano e tswile lekoteng hohang; -mehopolo ke e sa tsepamang e dubakaneng; -ha e utlwahale, mme dintlha di a phetakakwa; -ha e a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo.
	25–27 - mosebetsi o tswileng matsoho leha o haellwa ke dintlha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehlang; - mehopolo ke e sutsitseng mme e bontsha boqhetseke; - o hlophisitswe hantle haholo ka tsela e ikgethang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo.	19–21 - Nehelano e radilweng hantle; - mehopolo ke e loketseng mme ke e thahasellisang - o hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo.	13–15 -nehelano e a kgotsofatsa leha e sa hlaka mona le mane -mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng -ho na le tlhophiso le momahano e itseng ho kenyelleditswe selelekela, mmele le qetelo	7–9 -nehelano boholo e tswile lekoteng -mehopolo ha e a momahana ka tshwanelo, mme e a lahlehisa -nehelano e na le bopaki bo fokolang haholo ba tlhophiso le momahano	0–3 -boiteko ha bo yo ba ho arabela sehlooho -mehopolo e tswile lekoteng ka ho phethahala, ha e a nepahala -nehelano ha e a tsepama sehloohong, mme e dubakane
	14–15 - sehalo, rejisetara, setaele le tlhotlontswa di loketse sepheo ka tsela e babatsehlang, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - tshebediso ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshapo ka tsela e tsotsehang - o sebedisitse sehalo se sefutho, se susumetsang puo ka tsela e ikgethang - o batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto; - o radilwe ka bokgoni bo tsotsehang haholo.	11–12 - sehalo, rejisetara, setaele le tlhotlontswa di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo haholo; - tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitswe sehalo se loketseng ka nako tsohle; - boholo ba mosebetsi ha bo na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto; - o radilwe hantle haholo.	8–9 -sehalo, rejisetara, setaele le tlhotlontswa di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo -tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo -puo ya bonono ke e loketseng, mme e sebedisitswe ka tshwanelo -sehalo se sebedisitswe ka tshwanelo; -o radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 -sehalo, rejisetara, setaele le tlhotlontswa ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo -puo e sebedisitswe feela ka tsela ya motheo -sehalo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang -ho sebedisitswe tlhotlontswa ya motheo feela	0–3 -puo e sebedisitsweng ha se e utlwisisehang -sehalo, rejisetara, setaele le tlhotlontswa ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -tshebediso ya tlhotlontswa e haellang haholo hoo nehelano e sa utlwisisehang
	13 - tshebediso ya puo ke e matla mme e loketseng maemo - o batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto; - o radilwe ka bokgoni bo tsotsehang.	10 - tshebediso ya puo ke e nepahetseng, mme e susumetsang sehalo sa tema - sehalo ke se matla mme ke se loketseng; - ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto; - o radilwe hantle.	7 -tshebediso ya puo ke e kgotsofatsang leha ho na le ho se tsamaellana mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e le e haellang	4 -puo ke ya motheo feela, mme e sebedisitswe ka tsela e haellang -popeho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako -tlhotlontswa e haella haholo feela	
MATSHWAO A: 30					
PUO, SETAELE LE TOKISO YA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlhotlontswa ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswa Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto	5 -kgodiso ya sehlooho ke e babatsehlang -katoloso ya mehopolo ya sehlooho ke e ikgethang -dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e ikgethang	4 - mehopolo ke e hodisang sehlooho ka tshwanelo; - momahano e bopilweng ke e supang bokgoni; - dipolelo le diratswana di bopilwe hantle haholo	3 - mehopolo ke e loketseng e hodisang sehlooho ka tsela e mahareng - dipolelo le diratswana di bopilwe hantle; - moqoqo o ntse o hlahisa moelelo.	2 -e meng ya mehopolo ke e utlwahalang -dipolelo le diratswana di na le diphoso -moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso tse itseng	0–1 - mehopolo ya bohlokwa e a haella -dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng -moqoqo ha o na moelelo o lebeletsweng
	MATSHWAO A: 15				
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana.	5 -kgodiso ya sehlooho ke e babatsehlang -katoloso ya mehopolo ya sehlooho ke e ikgethang -dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e ikgethang	4 - mehopolo ke e hodisang sehlooho ka tshwanelo; - momahano e bopilweng ke e supang bokgoni; - dipolelo le diratswana di bopilwe hantle haholo	3 - mehopolo ke e loketseng e hodisang sehlooho ka tsela e mahareng - dipolelo le diratswana di bopilwe hantle; - moqoqo o ntse o hlahisa moelelo.	2 -e meng ya mehopolo ke e utlwahalang -dipolelo le diratswana di na le diphoso -moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso tse itseng	0–1 - mehopolo ya bohlokwa e a haella -dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng -moqoqo ha o na moelelo o lebeletsweng
MATSHWAO A: 5					

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**POTSO YA 2****2.1 LENGOLO LA SEMMUSO****Sebopeliso**

- Diaterese di pedi;
- *Aterese ya mongodi* wa lengolo e ngolwa ho tloha mahareng a leqephe ho leba ka letsohong le letona, e nto latelwa *ke letsatsi, kgwedi* le *selemo*, feela jwalo ka lengolo la setlwaedi;
- *Aterese ya ya ngollwang* (moamohedi) e ngolwa ka letsohong le letshehadi. Aterese ya moamohedi e etellwe pele ke maemo a tshebetso a ya ngollwang, ebe ho latela aterese ya hae ka botlalo.
- Tlase aterese ho ngolwe tumedisio (monghadi, mofumahadi kapa mofumahatsana) ka botlalo, e seng dikgutsufatso (Mong/Mof, Mofts).
- Tlase tumedisio ho ngolwa *mola wa sehlooho* – o totobatsang sepheo sa lengolo leo.
- Kamora mola wa sehlooho ho ngolwa seratswana sa selelekela seo e leng ntshetsopeliso ya ditaba.
- Ho feta mona seratswana se seng le se seng ke se matlafatsang mahlakore a fapaneng a taba eo ho buuwang ka yona. Ho suiwe mola pakeng tsa diratswana.
- Qetelo le yona ke ya puo ya semmuso, mme e ka ngolwa e le 'Ka botshepehi', 'Wa tsena', 'Ka boikokobetso', jj.
- Ya ngolang lengolo o lokela ho saena pele. A nto ngola lebitso la hae ka botlalo ka tlase.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Mohlahlobuwa a kope mosuwelohloho hore dithuto di se tswe bosiu.
- A totobatse mabaka a kopo eo ya hae, Mhl. batswadi ba a lwana, dinokwane di a ba sokodisa/tlatlapa tseleng ha ba kgutlela lapeng jj.
- A ka boela a fana ka tharollo mabapi le qaka ena, jk. ho kena dithuto mafelong a beke e le ho kwala sekgeo seo.

[25]**2.2 PUO****Sebopeliso**

- Puo e ka ba polelo kapa polediso ya bohale, e tla hohela le ho qahamisa ditsebe tsa bamamedi.
- Dintlha di hlophiswe ka boqhetseke hore puo e phalle.
- Dipolelo e be tse kgutshwane, tse kenyeleditseng bonono ho natefisa.
- Puo e be le phallo: ho be le selelekela, mmele wa dintlha tse momahaneng le qetelo e monate.
- Dintlha e be tsa nnete.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Mohlahlobuwa a lebohe ho fuwa sebaka sa ho etsa puo;
- A totobatse sepheo sa ho nehelana ka puo eo, e leng ho thoholetsa motswala wa hae ha a atlehile ho fumana lengolo la thuto setsheng sa thuto e phahameng.

[25]

2.3 ATIKELE E YANG KORANTENG

Ena ke tokomane ya dikgokahano e yang koranteng.

Sebopeho

- Atikele e ba le sehlooho se matla se bileng se hohela mahlo a mmadi;
- Lebitso la moqolotsi wa ditaba le sebaka seo atikele e ngolletsweng teng di ngolwa ka hodima seratswana sa pele;
- E arolwa ka dikholomo tse bopilweng ka diratswana tse kgutshwane;
- Ditaba di hlahiswa ka sebopeho sa phiramiti/fanele.

ELA TLHOKO: Ha mohlalobuwa a sa ngola atikele ka mokgwa wa dikholomo/boloko, a se fuwe kotlo.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

Mohlalobuwa a hlahise ngongoreho ya hae mabapi le borakgwebo ba rekisetsang baahi dijo tse tlotsweng ke nako ya tsona.

[25]

2.4 PUISANO

Ena ke tema e ngolwang ho hlahisa puisano e teng dipakeng tsa batho ba babedi kapa ho feta.

Sebopeho

- Puisano e ngolwa kamehla e le ho puo ya mmui, empa matshwao a di-a-bulwa-di-a-kwalwa ha a sebediswe. Di ka sebediswa feela ha a qotsitse sebui se itseng.
- Lebitso la sebui le ngolwa ka letsohong le letshehadi la leqephe, le bile le latelwa ke letshwao la kgutlo pedi.
- Polelo e nngwe le e nngwe e lokela ho ba karabelo ya polelo e sa tswa buuwa.
- Sehlooho le puo tse sebediswang di tla itshetleha kamanong ya dibui.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

Mohlalobuwa a ka ngola ka puisano pakeng tsa moletsaphala le sebakadi se ipelaetsang ka ho fuwa kotlo e itseng papading ya sona.

Ela tlhoko: Ha mohlalobuwa a ngotse Nna: le Wena: a fuwe kotlo sebopehong sa puisano hore a tle a ithute ho ngola ka nepo. Sena se lokela ho lokiswa dikolong kwana.

[25]

2.5 IMEILI

Molaetsa wa imeili ke tsela e ntjha ya moraorao, e kgemang mmoho le thekenoloji e sebediswang kajeno. Molaetsa ona o ngolwa ka dikhomputa le ka diselefounu. Sepheo se seholo sa molaetsa wa imeili ke ho fetisa ditaba ka potlako.

Sebopeho

- Mongodi le mongollwa ba lokela ho ba le diaterese tsa imeili.
- Diaterese tsa batho ba bang ba ka romellwang molaetsa oo, di ba le sebaka sa tsona ka tlasa ya ya romellwang molaetsa. Sebaka seo se hlahiswa ka ditlhaku Cc, mme diaterese tsa imeili tsa batho bao di a hlahella.
- Ho ka boela ha ba le batho ba bang hape ba ka romellwang molaetsa oo empa diaterese tsa diimeile tsa bona di sa hlahelle moo molaetseng, mme sebaka seo se hlahiswa ka ditlhaku Bcc.
- Ka mora sebaka sa diaterese ho ba le sebaka sa ho ngola sehlooho sa molaetsa. Sehlooho sa molaetsa wa imeili se lokela ho ngolwa hantle, se hlake, se utlwisisehe.

- Ka tlasa sehlooho ho latela sebaka sa ho ngola molaetsa.
- Ditumediso e be tse kgutshwane kaha ho bolokwa nako.
- Qetelo e be ya semmuso, 'Ka botshepehi', 'Wa hao ka boikokobetso', jj.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Mohlahlobuwa a ngole ka sepheo sa imeili e leng ho batlisisa ka kopo eo esale a e etsa ya ho fumantshwa basari.

[25]

2.6

TEKOLOKAKARETISO

Ke mofuta wa tema o kang kgutsufatso mme o hlahisa maikutlo a akaretsang a motho ka sebaka se itseng.

Sebopeho

- Sebopeho sa tekolokakaretso se tla nka sebopeho sa moqoqo;
- Se lokela hore se be le selelekela, mmele le qetelo.

Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tsena tse latelang:

- Mohlahlobuwa a fane ka kgutsufatso ya serapa sa diphoofolo mme a sebedise maemedi a motho wa pele kapa a mmui.
- Mohlahlobuwa a hlahise mahlakore a matle le a mabe ka sebaka seo.
- Pheletsong a hlahise maikutlo a ahlolang hodima seo a ngolang ka sona mme le ditshisinyo di ka kenyelletswa.

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 50
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**Ditaelo ho motshwai:**

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola DITEMA TSE PEDI feela karolong ya B.
- Karolo ya B e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa ruburiki eo o e fuweng bakeng sa ho tshwaya tema ka nngwe.
- Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae.
- Ha mohlahlobuwa a **tswile lekoteng** nehelanong etsa tsena tse latelang:
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho fella kगतong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa tshebediso ya puo ho fella kगतong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa sebopeliso ho fella kगतong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae: Motshwai a lekole dintlha (mehopolo ya sehlooho le e e tshehetsang) ho bona kamoo e lebisang tlhahisong ya diratswana le tema yohle kateng.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema tsa kgokahano:

Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe/polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang:

/	bakeng sa ho arola mantswa a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
—, +	bakeng sa ho kopanya mantswa a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
mn	bakeng sa mongolo (<i>orthography</i>) o fosahetseng;
mp	bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
mt	bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng;
p	bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
^	bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswa;
//	bakeng sa ho arola diratswana;
←	bakeng sa ha mohlahlobuwa a qadile polelo hara mola;
↑↓	bakeng sa ha mohlahlobuwa a fetoletse dintlha tsa hae a qadile ka eo a lokelang ho qetella ka yona.

ELA HLOKO:

- Sebedisa ruburiki ena e latelang ka nako tsohle ha o lekanyetsa ditema tsa kgokahano.
- Matshwao a 0–25 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso tsa phihlelo.

SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare, Moralo le Sebopeliso	15	DMS =
Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	10	PST =
Matshwao ohle	25	

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 25]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
<p>DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO</p> <p>(Nehelano le mehopollo)</p> <p>Ho rala, ho hlophisa mehopollo</p> <p>Kelohloko ya maikemisetso, baamohedi ba ditaba le matshwao/makgetha a tema le maemo</p> <p>MATSHWAO A: 15</p>	<p>13–15</p> <p>-Nehelano e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang</p> <p>-Mehopollo e matla, e sutsitseng</p> <p>-Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema</p> <p>-Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong</p> <p>-Mehopollo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlahositsweng ka botebo,</p> <p>-Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse itseng</p>	<p>10–12</p> <p>-Nehelano e ntle haholo e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema</p> <p>-Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong</p> <p>-Mehopollo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlahositsweng ka botebo, mme dintlha di tshhehetsa sehlooho</p> <p>-Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse itseng</p>	<p>7–9</p> <p>-Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema</p> <p>-Nehelano e na le tsepamo e itseng feela sehloohong mme ho na le ho kgera ho itseng</p> <p>-Mehopollo le dikahare di na le momahano e amohelehang</p> <p>-Ke dintlha tse itseng feela tse tshhehetsang sehlooho</p> <p>-Ka kakaretso sebopeho ke se loketseng empa se nang le diphoso tse mmalwa</p>	<p>4–6</p> <p>-Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema</p> <p>-Nehelano ha e a tsepama sehloohong ka ho phethahala mme e a kgera</p> <p>-Mehopollo le dikahare ha se kamehla di momahaneng</p> <p>-Sehlooho se tshhehetswa ke dintlha tse itseng feela</p> <p>-Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotsa bo boholo</p>	<p>0–3</p> <p>-Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema</p> <p>-Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo</p> <p>-Mehopollo le dikahare ha di na momahano</p> <p>-Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhehetsang sehlooho</p> <p>-Ha ho na boiteko bo entsweng ho sebedisa sebopeho se nepahetseng</p>
<p>PUO, SETAELE LE TOKISO YA DIPHOSO</p> <p>Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo.</p> <p>Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswa, matshwao a puo le mopeleto.</p> <p>MATSHWAO A: 10</p>	<p>9–10</p> <p>-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e babatsehang</p> <p>-Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle haholo</p> <p>-Nehelano ha e na diphoso</p>	<p>7–8</p> <p>-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hantle</p> <p>-Ka kakaretso tshebediso ya puo ke e nepahetseng e bileng e bopehile hantle</p> <p>-Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo</p> <p>-Nehelano boholo ha e na diphoso</p>	<p>5–6</p> <p>-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo</p> <p>-Nehelano e na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo</p> <p>-Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng</p> <p>-Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo</p>	<p>3–4</p> <p>-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane</p> <p>-Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata</p> <p>-Tshebediso e seng kae ya tlotlontswe</p> <p>-Moelelo o nyotobeditswe</p>	<p>0–2</p> <p>-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo</p> <p>-Nehelano e tletse diphoso e dubakane</p> <p>-Tlotlontswe ha e dumellane le maemo</p> <p>-Moelelo o nyotobeditswe haholo</p>

Difuperweng tsa tataiso ena ya ho tshwaya di se sebediswe ntle ho tumello